



Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XLII. Curcifixus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XLII. CRUCIFIXUS.

§. I.

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri.

Lignum vitæ in medio Paradisi. Gen. 2. 9. Lignum vitæ est Christus; lignum mortis diabolus. Vis videre ejus (Christi) fructum, quem dedit in tempore suo? vide eum Crucifixum, & latus ejus compunctum. Speciosus est, ut malum; suavis est, ut vinum; fructifer, ut olea; fructu abundans, ut palma; maturus, ut botrus: gustate, & videte. S. Chrysi. in Pl. 1. Sicut cor, quod est medium vivifici caloris, mediantibus spiritibus, influit vitam in cætera membra animalis; sic Christus crucifixus in medio latronum, qui est lignum vitæ, plantatum in medio paradisi; id est, Ecclesie, mediantibus sacramentis influit vitam in alia membra corporis mystici. S. Bonav. f. 1. D. 3. adv.

Cornibus hærens aries, Gen. 22. 13. Crucifixum Dominum significabat; vepres autem spinæ sunt. Spinæ iniquos, & peccatores, significant; qui suspenderunt Dominum in cruce. S. Isidorus in Gen. c. 18. Dum lignorum congeriem cernis, crucem mihi animadvert: Dum ignem specularis, amorem, & desiderium mihi cogitatione complectere; dum aram cogitas, Calvariam mihi perpende. S. Ephrem in Abraham, & Isaac.

Dominus videt. Gen. 22. 14. Hebr. *Videbitur*, id est, apparebit, succurret. S. Ambros. Eucher. Vatab. sic exponunt, quasi hæc sit propheta de Christo; q. d. in monte Dominus videbitur; id est, Christus D. apparebit in monte hoc; cum in eo crucifigetur, Corn. hic.

Lapis Jacob Gen. 28. 11. Figura Crucifixi, ut volunt Interpp. Primò describitur jacens lapis, & capiti dormientis suppositus; & post somnum erectus: ut in positione passio, in erectione resurrectio, Domini præmonstraretur. Nadab anno Crucifixi, Dominus scæle innixus præsentiam suæ Majestatis, & mysterium DEI crucifixi, aperte designat. S. Thom. hic.

J. s. p. h. Gen. 40. 21. 22. Christi Crucifixi figura, innocens in carcerem inclusus, cum duobus Pharaonis ministris, qui in Dominum suum peccaverunt; quorum unus servatus est à morte, alter illam non evasit. Sic Christus inter duos latrones. Nadab anno Crucif.

Vadam, & videbo visionem hanc magnam. Ex. 3. 3. Non minor mihi, credite, est visio, aut minus prodigiola: eundem DEUM in deserto Calvarie Cruci affixum, spineo redimitum ferto, manis illius clavis perforatas, faciem livore, ac sanguine, opietam, corpus vulneribus lacerum, lanceâq; latus apertum, habentem cernere, Bessus. D. Quiaq.

Quod agnus Paschalis assari jubetur Ex. 12. 9. crucifigendum Christum significavit: siquidem agnus in cruce formam expansus affabatur. Novimus Agn. Euch. Mysterium solennis sacrificii: quò in Paschæ Festo maciatur agnus ex oraculo, figura Christi erat; cujus sanguine Fideles frei unguunt domos suas, id est, semetipsos. S. Justin. M. Colloq. cum Tryphone Judæo.

Sed assum igni. Ex. 12. 9. Allegorica, & potissima causa fuit; ut assus agnus significaret Christum amore nostri in cruce tollum: Nam agnus in cruce formam affabatur. Corn. hic.

Cùmq; levaret manus Moyses. Ex. 17. 11. præferebat typum ejus, qui crucifixus est pro nobis. Declarata est igitur sub illa figura vis ipsius veritatis: quemadmodum enim servò extendente manus cecidit Amalech; ita, cum Dominus manus extendit, dissoluta est actus diaboli. B. Theodoret. q. 34.

Racemus ex ligno dependens Num. 13. 24. quisnam alius erit, quam is, qui in novissimis sæculis ex ligno pependit: cujus sanguis potus factus est credentibus salutaris. S. Greg. Nyl. l. de vita Moysis. Botrus in phalanga suspensus, in cruce Christus appensus ostendit. S. Maximus hom. 1. in Natali S. Cypr. Ep. M. Quod lignò portatur, Crucifixum significat. S. Prosper parte 2. c. 8. Botrus in vecte, Christus est in cruce. S. Rupert. l. 10. in Matth.

Petra percussa aquam vomit Num. 20. 11. quæ Christus significat: percussus enim Christus in cruce sitientibus gratiæ lavacrum effudit. V. Beda in Ex. 17.

Serpens lignò suspensus, Num. 21. 8. Typus, & umbra fuit Christi pro salute nostra in cruce pendens; sicut ipse exponit in Evangelio Joannis 3. 14. *Sicut Moyses exaltavit serpentem &c.* Vide figuram, & confer cum veritate. Illic serpentis similitudo formam quidem habebat bestie; venenum autem non habuit: ita & hõc loco homo Dominus; sed à peccati veneno liber: in similitudine carnis peccati venit; hoc est, in similitudine carnis peccato obnoxie, quæ minime caro peccati esset. Theophylactus in Jo. 3. Assimilat seipsum Jesus in cruce serpenti aëneo in ligno pendenti: eò quòd caro ejus non caro peccati; sed similis carni peccati erat: sicut serpens aëneus non venenosus, sed similis venoso animali erat. Cajet. in c. 3. Jo. Serpens aëneus figura Crucifixi. Si quis sentit se morderi à Serpente Leviathan per superbiam; si vult curari, respiciat CHRISTUM humiliter in cruce pendentem. Si à Serpente Mammona per avaritiam; respice CHRISTUM nudum, & pauperem. Si à morsu Serpentis Asmodai; respice cruciatum Christum in cruce. Si à morsu serpentis Beelphégor per gulam; respice sitientem.

Si

Si à mortu serpentis Baalberith ; respice orantem pro crucifixoribus. Si à serpente Astaroth percediam ; respice orantem in cruce. Si ab invidia ; respice amore nostri crucifixum. S. Vinc. Ferr. l. 2. fer. 4. post Ramos. Ad aspectum serpentis ænei in palo levati, id est, Christi in cruce affixi ; sanabantur, qui percussi erant à serpentibus, id est, carnis delectationibus. Hugo Card. in Pl. 15.

Sicut aquila provocans &c. Deut. 32. 11. Expandit alas suas in cruce D. JESUS, ut scapulis suis te obumbraret ; & onus omnium susciperet peccatorum. Arcones in Il. 1. Disc. 5.

David tollebat citharam. 1. Reg. 16. 23. Non propter citharam recessit spiritus malus à Saul ; sed mysterium in cithara designabatur. In cithara est lignum, & chorda : lignum est crux Christi, chorda tensa, caro Christi est in cruce extensa. Unde citharizare, est Christum passum predicare ; quod cum audit diabolus, multum expavescit. Hugo Card. hic.

Fundâ jecit. 1. Reg. 17. 49. id est, per charitatem ; manus in crucem extendit, ut unum lapidem jaceret : ut unâ, & solâ fide, sine Legis operibus, diabolum prosterneret. S. Rupert. hic.

Et eris tanquam lignum. Pl. 1. 3. Bene, ut arbiter, ligno fructifero comparatus est Dominus Christus, propter crucem, quam pro hominum salute suscepit. Quæ meritò lignum vitæ dicitur ; quando ibi & Dominus Christus, qui est vita nostra, suspensus est ; & latroni in eadem contentum dictum est : *amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* Cassiod. hic.

Cantate Domino canticum novum. Psalm. 97. 1. Canticum novum est Filius Dei crucifixus, quod nunquam auditum fuerat. S. Hier. hic.

Sacrificium vespertinum. Psalm. 140. 3. Sacrificium Christi in cruce. S. Vinc. Ferr. l. 6. D. 5. Trinit.

Sicut malus inter ligna sylvarum. Cant. 2. 3. Ad hæc humanum æterni verbi characterem eidem malo inter ligna versanti comparat, ligno crucis appendentem, tanquam malum suavissimè redolentem. Philo Carpath. hic. Arab. *sicut malum Puricum.* Aponius ; & Bellus, hic accipiunt malum granatum ; ex quo succus rubeus, & aqueus, exprimitur : Sicut ex latere Christi in cruce manavit sanguis, & aqua. Malus inter ligna sylvarum, est Christus crucifixus in medio latronum, ait Theodoret. Rupert. Bernardus. Corn. hic.

Lava ejus sub capite meo. Cant. 2. 6. Ipse est lava Christus JESUS ; & hic crucifixus : nam Dextera quidem Christus JESUS, & hic gloriosus. Sanct. Bernard. ferm. 4. in Vigil. Nat. Dom.

Manus illius tornatiles. Cant. 5. 14. Tunc manus Christi tornatiles factæ sunt, cum eas pro salute nostra crudelissimis clavis in vitæ ligno perforatas extendit. Philo Carpath. hic.

Mittamus lignum in panem ejus. Jer. 11. 19. Lignum in panem mittere, est configen-

do ejus corpori slipitem crucis adhibere. S. Greg. mir. l. 3. c. 11.

Calabo sculpeuram ejus. Zach. 3. 9. Hier. istum lapidem clavis crucis, & lancea militis, faciam vulnerari.

Ex Patribus.

Christus sicut uva pendit in ligno. S. Ambr. in Luc. 23.

Nobis expandit manus suas JESUS, ut totum Mundum obumbraret. Quomodo non sumus in umbra, qui crucis ejus protegemur velamento ? Quomodo non sumus in umbra, quos Christus crucifixus à malignitate sæculi, & corporis ardore, defendit ? S. Ambr. in Pl. 118. Oct. 3. sub initium. Erat mediæ Saluator, tanquam statera veritatis : unum elevans confitentem, & alterum blasphemantem condemnans. S. Chryl. t. 6. or. de æmulat. & pietat.

In Crucis candelabro tanquam Sol resplendat. S. Chromatius conc. in c. 5. Matth.

Cithara tibi factus est sponsus, cruce habente formam ligni, corpore autem suo vicem supplet chordarum per ligni plantiæ extensarum. Nam nisi ligno affigeretur expansus, neutiquam verborum sonum ederet, tanquam citharizans, quibus amplius delectareris. Observa diligentius. Septem chordas habet cithara. Cantat tibi, ludit tibi ; te ad audiendum invitat ; quæ illam, ad loquendum potius debueras invitare. S. Bern. tr. de Pass. D. c. 8.

Christus in cruce tanquam botrus in torculari compressus, per vulnera sui floridi corporis odoriferum liquorem expressit, omnium morborum sanativum, & salutis sufficientissimum. S. Bonav. l. 1. infra Oct. Nat. D.

Tunc, quando mustum amoris amorosi JESU in torculari crucis exprimebatur, quò totus orbis erat inebriandus ; non debuit quasi in parvo cyatho propinare latroni : sed tota operatio mentis suæ in torculari cordis JESU, quasi sine mensurâ demergi. Unde non puto illum latronem nisi inter sublimes Dei principes collocandum. S. Bernardus t. 1. p. 2. a. 1.

§. II.

Crucifixus est Rex.

Unxerunt eum in Gihon. 3. Reg. 1. 45. Mons hic vicinus monti Calvarie ; in quo Crucifixus regnavit à ligno Deus Pl. 95. 10. ut ex Sept. canit Ecclesia. Unde in cruce hunc ei Pilatus titulum dedit : J. N. R. J. Hoc ergo Christi ex se nascituri regnum præfiguravit hic Salomon unctus in Gihon. Corn. hic.

Si Rex Israel est, descendat de cruce. Matth. 27. 42. S. Bern. l. 1. in die Pasche : ô stulti ! imò quia Rex Israel est, titulum regni non deferat, virgam imperij non deponat, ejus imperium super humerum ejus, de Castil. lo Ill. 56.

Nolumus hunc regnare super nos. Luc. 19. 14. Perversi ; & fallaces etiam Christiani, terrenis rebus illecti ; hujus vitæ labentis amœnitatibus delectati, nolunt regi à Crucifixo

Ddd 3 Rege;

Rege; nè motus carnis cruci pœnalitatis affigat; & cruce paupertatis divitias tollat; & auferat honores patibulo vilitatis; & cogat patienter omnia mala ferre usque ad ignominiam mortis. Sim. Cass. l. 6. c. 29.

Fugit Christus. Jo. 6. 15. cùm à turba factiata in deserto quæreretur ad regnum. Sed in horto comprehensores non fugit dicens: *quem queritis?* Jo. 18. 4. Ideo hïc non fugit, quia præparabatur ad crucem, è qua erat regnaturus. In deserto ad regnum quærabatur, sed sine cruce. Noluit regnare absque crucis gloriosa ignominia. Id. ib.

Jesus Nazarenus Rex Judæorum. Jo. 19. 19. Novus Rex, nova lex; novus dux, nova lux. Fractis prioribus tabulis, & silice ad silicem comminutò, novis subscriptionibus figit titulum; & dictat pietas, & discernit omnia charitas. Scribitur tribus linguis insignibus, Hebraicâ, Latinâ, & Græcâ, Regnum Christi, & dominatio ejus emanatura in Gentes, Cruci insculpitur; nec corrumpere Pilatus, quod scripserat, voluit. Jam ad hanc Scripturam Latro crucifixus pertinebat, & eum intrâ se illa literæ colligebant. Arnoldus Carn. tr. de ult. verb. Chr.

Vide plura titulo Crux.

§. III.

Crucifixi in nos amor.

Num. I.

Figuræ, & Symbola.

Immisit Dominus Deus soporem in Adam. Gen. 2. 21. Immisit & in seipsum, factus nimirum secundus Adam. - Sanè soporem Christi folius charitatis fuisse nemo dubitat. S. Bern. l. 2. in Septuag.

In holocaustum. Gen. 22. 3. Cœteri Sancti dicuntur Sacrificia; quia partim pro se passi sunt: sed dicitur Christus holocaustum; quia nihil pro se, sed pro nobis totus incensus est. Hugo Card. hic.

Super unum montium. Ib. Ille mons est charitas; super quem totum negotium Incarnationis, Prædicationis, Passionis, consummatum est. Id. ib.

Ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. Hebr. *vexillum ejus super me charitas.* Porrò vexillum charitatis Christi, est vexillum Crucis: in cruce enim invictam, & summam, charitatem, tum erga Deum, tum erga homines, Christus ostendit; unde per eam de peccato, morte, diabolo, & inferno, triumphavit. Corn. hic.

Num. II.

Magnitudo amoris, & Vehementia.

Extendi manum meam, Prov. 1. 24. Extensio manus, signum est summi amoris, & desiderii; quò Deus, & sapientia, homines omnes expansis charitatis brachiis complecti, stringere, sibi que unire satagunt. Hac de causa Christus in cruce brachia extendit: ut iis rotum Mundum amantissime complecteretur: imò extendit ma-

nus, quasi rogans, & obsecrans; ut ad eum accedamus. Beda hic. apud Corn. hic.

Lancea latus ejus aperuit. Jo. 19. 34. Novimus moderamen Spiritus S. in prolatione hujus Evangelistæ, ut sic proferret: *unus militum &c.* ut apertò latere cognoscamus dilectionem cordis usque ad mortem; & ad illum ineffabilem amorem ejus ingrediamur, quò ille processit ad nos. Et accedamus ad cor ejus, cor altum, cor secretum, cor omnia cogitans, cor omnia sciens, cor omnia diligens; & per apertam portam fiamus saltè in amoris vehementia cordiformes. Proinde sibi ad negligentiam computet, qui non ingreditur; si apertum novit introitum. Sim. Cass. l. 13.

Acceptit angelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, & misit in terram. Apoc. 8. 5. Quid per hunc angelum, nisi angelus magni consilii Christus: cujus cor, propter ardentissimum charitatis amorem, thuribulo ignis carbonibus pleno comparatur. Altare vero in quatuor cornibus in se distinctum, est sancta Crux, plena igne suæ ardentissima charitatis. Ex hoc altari Crucis, & meritis ejus, acceptit angelus ignem; & in die Pentecostes implevit thuribulum, id est, Apostolicum cœtum atque misit in terram; quando *in omnem terram exivit sermo eorum.* S. Bernardinus t. 2. l. 56.

O quam indebita miseratio! quam gratuita, & sic probata dilectio! quam inopinata dignatio! quam stupenda dulcedo! quam invicta consuetudo Regem gloriæ pro despiciatissimo vernaculo, imò vermiculo, crucifigi! S. Bern. f. de quadruplici debito.

Immortalis pro mortalibus mortuus est, innocens pro reis occisus est, justus pro peccatoribus interemptus est. Unde cognoscitur, quantum præstabit ferventibus, qui tantum peccatoribus præstitit. Tantum in te Christi amorem quò amore Christiane pensabis? quidquid in ejus obsequium erogaveris, parum est: quidquid in ejus servitium impenderis, minus est. Nec si animam dederis, aut sanguinem fuderis, compensabis. Sanct. Chrysostom. hom. 2. in Joan. 15. 14.

Latitudinem charitatis Christus etiam inter supplicia commendans in eo; quòd expansis manibus; elevatâque levâ, & dexterâ, inter latrones se medium exhibebat; volebat intelligi, commune illud esse beneficium; & non solum bonis, sed & impiis, quòd agebatur, proficere. Arnold. tr. de Verb. D.

Num. III.

Fortitudo amoris Crucifixi, causa mortis.

Vulnerasti cor meum. Cant. 4. 9. Id est: tuò amore fecisti, ut ego in Cruce vulnerer. S. Thom. hic.

Fortis, ut mors, dilectio. Cant. 8. 6. In tantum dilexi te, ut mori voluerim pro te. S. Justus Orgel. hic.

Cornua in manibus ejus. Hab. 3. 4. Mystice: cornua Christi sunt crux, seu fortitudo crucis; quâ superavit dæmones, omnesque hostes.

flēs. Tropol. hæc cornua fuerunt virtutes Christi, præsertim fortissima ejus charitas. Hinc Sept. vertunt: *cornua in manibus ejus, & posuit dilectionem robustam fortitudinis sua*. Theodoret. Theophyl. versionem Sept. sic explicavit: dum Christus natus, & passus, est pro nobis, ostendit nobis robustum suum amorem. Passus enim non est ex infirmitate, sed ex valida dilectione; ita ut fortitudo, & robur ejus, fuerit dilectio; ac vicissim dilectio illi fuerit fortitudo; ad labores, & dolores, immensos generose sustinendos. Aut ita alij: *posuit dilectionem robustam fortitudinis sua*: id est, juxta mensuram immensi amoris, ad mensuram est Deus Pater Filio potentia suæ vim; quam, tum ad ejus angores, labores, & dolores immensos, generose superandos; tum ad ejus exaltationem, & gloriam immensam in Resurrectione, & Ascensione in cœlum, ostendam adhiberet, & exerceret. Ubi enim amor est machina, quanta sperari potest elevatio ponderum etiam maximorum! S. August. amor meus; pondus meum; eò feror, quocumque feror. Corn. hic.

Sic Deus dilexit Mundum. Jo. 3. 16. Cur Christus D. hic cum Nicodemo agit de amore; quia superiori versu 14. egerat de sua exaltatione in cruce? Et mirabundus Nicodemus dicere poterat: quomodo, si Filius es, permittet Deus Filium suum suspendi? Occurrit Christus: hoc Deum permitturum ob nimiam suam charitatem. q. d. nē mireris, quòd Filius Dei sit crucifigendus: quia sic Deus dilexit Mundum. Sylv. hic q. 40.

Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis. Ephel. 5. 2. Tangitur causa originalis, atque motiva, quæ Christum induxit, inflammavit, ac movit, ac sustinendam amarissimam, ac saluberrimam, mortem pro nobis, eum dicitur: *Christus dilexit nos*. Christus quippe, ex summa, gratuita, atque purissima, dilectione sua ad nos, voluit pati pro nobis. Dion. Carth. in Luc. 21.

Princeps regum terra - qui dilexit nos. Apoc. 1. 5. Nota seriem textus: *princeps regum terra, qui dilexit nos*. Ac si proprium regis sit, suos intimè diligere, ac pro eis mori. S. Chryl. f. 6. de Pass. pati pro subjectis, pro servis mori, insigne est charitatis immensæ documentum; singulare hoc est amoris argumentum. Rich. à S. Vict. hic: quia *dilexit nos*, ideo *lavavit nos*: non enim lavisset, nisi dilexisset. Sylv. hic.

Ex Patribus, & aliis.

Usque ad mortem Christum duxit dilectio; & resurgens à mortuis charos habet. S. Cypr. de Bapt. Christi. *Attendite, inquit, & videte: si est dolor, sicut dolor meus.* Thr. 1. 12. Imò, Domine, attendam, & videbo; si est amor, sicut amor tuus. S. Bonav. stim. am. c. 6.

Hic maxime apparet illa charitas ejus, quæ corda nostra totaliter deberet concremare. S. Bonav. Medit. vitæ Christi c. 74. de Passione.

Nullum ferrum eum in Cruce tenuisset; nisi charitas affuisset. Sanct. Laur. Just. de Charit. cap. 6.

Nullam in te video causam mortis, nisi suam perabundantiam charitatis. Id. de incend. div. amor. c. 2.

Nunquam aliquis homo cum tanto ardore amavit aliquam mulierem, sicut Christus humanam naturam; pro cujus amore recepit clenodium in veste Humanitatis, scilicet quinque vulnera, quasi quinque Stellas; quæ voluit retinere post resurrectionem. Unde si aliquis interrogaret: Domine, amore cujus portabis hoc clenodium? responderet: amore philocaptæ meæ. Nullus sustineret amore dilectæ suæ, quòd nomen suum dilectæ scriberetur ferrò ignitò in carne sua. S. Vinc. Ferr. f. 3. D. in Alb.

Quem non clavi; sed unus ejus in homines diffusus amor, sic tenebat affixum. Sim. Cass. l. 18. Luc. 23. v.

Dixit Consummatum est: significans, in Passione sua impletas esse Prophetias, Scripturas; & quidquid ab æterna veritate, ut pateretur, definitum atque præfixum erat. O quot admiranda mysteria, victorialisque, breve hoc & subtile verbum comprehendit! nam, quidquid æterna Sapientia constituerat; quidquid rigida justitia pro singulis quibusque exigebat; quidquid charitas amanter poscebat; quidquid ad nostram redemptionem erat necessarium; quidquid abolendis debitis nostris erat conducibile; quidquid ad nostras explendas, relaxandasque negligentias conferebat; quidquid accommodandum esse poterat, ad sublimem demonstrandum amorem; quæcunque pro nostra spiritali institutione, atque informatione, desiderare potuissemus; quidquid demum congruum erat glorioso nostræ Redemptionis triumpho celebrando: cuncta hæc isthòc sunt determinata verbò; *consummatum est*. Blosius margar. Spir. c. 18.

§. IV.

Crucifixi misericordia, & bonitas.

Aperienta te manum tuam, omnia implebuntur bonitate. Ps. 103. 28. Per manuum apertionem Christi in Cruce extensionem intelligere convenit; per quam omnia impleta sunt bonitate, hoc est, humanitate, ac misericordiâ: siquidem omne peccati genus Crucis beneficio condonatum est. S. Chryl. hic.

Quæbat videre Jesum. Luc. 19. 3. Noli te extollere; pusillus esto. Zachæus esto. Sed dicturus es: Si Zachæus fuero, præ turba non potero videre Jesum. Noli esse tristis; ascende lignum, ubi pro te pependit Jesus. Videbis Jesum. S. Aug. de verb. ap. 18. *Quæbat Zachæus videre Jesum; quis esset? ascendit in arborem, & vidit, quis esset.* Sic nos in arborem, id est, Crucem, mente, & cogitatione, ascendamus; videbimus, quis sit Jesus; quam bonus! quantum amet! quam amandus! Barradius D. 17. t. 3. l. 8. c. 20.

Ut possis comprehendere cum omnibus sanctis; quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. Eph. 3. 18. Quando ista comprehendis? audi Apostolum dicentem tibi Gal. 6. 14. *mibi absi: gloriari, nisi in cruce D. N. J. C.* Ibi inveniemus & lon-

longitudinem &c. His in Apostoli verbis crux quodammodo nobis ante oculos constituta est &c. S. Aug. de verb. Ap. f. 7.

Ex Patribus, & aliis.

Creator hominis homo esse dignatus est. Factus est, quod fecerat; nē periret, quem fecerat. Quid huic misericordiae addi potest? Et tamen addidit. Parum fuit ei, hominem fieri; sed voluit etiam ab hominibus reprobari. Parum fuit reprobari; & exhonoriari; parum erat exhonoriari; & occidi. Sed & hoc parum est; morte crucis. S. Aug. tr. 36. in Jo.

Neque coelum, neque mare, neque terra, neque rerum omnium creatio; neque aliud omnino aliquid, ita, ut crux illa venerabilis, Divinae Bonitatis magnitudinem praedicat. S. Chryl. hom. 25. in ep. 1. ad Timoth.

Pro nobis mortuus est, & non intercedet pro nobis? pro nobis dignatus est crucifigi; & misereri recusabit? Sanct. Ephrem de poenit.

O genus humanum expersigere à tuo lethargo; & vide, quia ad Orientem vertit faciem suam Christus; ad meridiem dexteram manum, ad Occidentem plantas pedum sanctorum, ad Septemtrionem alteram manum: omnes vocat, omnes desiderat, omnes visitat, omnes invitat, atque clamans ait, *venite ad me omnes*. Ab oriente vocat adolescentes, à meridie magnates, ab Occidente senes, à septemtrione vocat pauperes. S. Bernardinus t. 1. Artic. 2.

Quia homo per poenitentiam peccatum superare non poterat, nec posset; etiam si mala omnia in unum conflata pateretur: ideo infinitus Deus per assumptam carnem pro omnibus in cruce poenitentiam egit; ut tantus esset dolor animi, quanta fuit delectatio commissi peccati. Sim. Cass. l. 3.

§. V.

Crucifixi beneficentia, & liberalitas.

Ex Veteri, & Novo.

Oritur sol, & occidit, & ad locum suum revertitur. Ecclae. 1. 7. Pro, ad locum suum revertitur, Hebr. *anhelat, anhelus tendit, inhiat, ardens cupit*. Sept. *trahit*. Arab. *trahitur*. Sol enim tantā velocitate rapitur ab ortu ad occasum; ut anhelare, & fessus anhelō spiritu, quasi ad quietem rapi, videatur. S. Ambr. in Ps. 118. vide mysterium praenuntiatum. *Oritur, inquit, sol, &c.* hoc est, quod ait Dominus Jo. 12. 32. *si exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum*: trahit enim ad se omnium studia; ut vel peccata nostra crucifigeret; vel bonum ingenium ad justitiam provocaret. Corn. hic.

Sub umbra illius. Cant. 2. 3. Christus crucifixus ad omnia utilissimam praebet umbram; sed maxime ad protegendum peccatores ab ardore Divinae irae. Il. 30. 27. *ardens furor ejus, & gravis ad portandum*. Sicut major est umbra, cum corpus, & sol, conjunguntur, in occasu; sic in morte Christi. Nulla potentia

umbra contra vitiorum aestus, quam Crux, & Passio Christi. Nuditas contra aestum avaritiae; fitis, fel, contra gulam; dolores carnis contra libidinem; ignominiae contra gloriam mundanam, de Ponte hic Exh. 27.

In manibus meis descripsi te. Il. 49. 16. Lyr. id est, ita te habeo in memoria, sicut illud, quod tenetur manu. Novar. El. sacr. l. 3. Habet suos in manibus suis sculptos; & non blandis penicillis, sed duris clavibus. Descripsit eos non atramentō, sed sanguine suo. Hector Pintus. Sic charra est in manu Scriptoris, ut in ea scribat, & pingat, quidquid velit; sic Christus Crucifixus in manibus suis inscripsit dilectos suos; non calamis, sed clavibus; non atramentō, sed sanguine: ut amorem suum eximium in nos testaretur. Corn. in Sap. 3.

Ego quasi nutritus Ephraim portabam eos in brachiis meis. Ol. 11. 3. Ubi Stephanus cum Mendoza: in brachiis meis in cruce distentis: ibi enim extendit Dominus brachia sua ad amplectendum nos, & portandum. Natus ex anno Crucifixi. Ego quasi nutritus. Et sicut nutritus, ad alliciendum parvulum plene extendit brachia, & quantum potest; cum tamen parvula extensione possit eum colligere, & amplecti: sic Christus fecit. Steph. Cant. hic.

Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum. Matth. 5. 15. Lucerna est Christus, candelabrum est Crux; super quam erat altē elevatus: ut omnibus luceret, & viam salutis ostenderet. S. Bonav. f. 129.

Extende manum tuam. Matth. 12. 13. Beda: Adam, carpens pomum venitum, manum humani generis arefecit; id est, potentiam, operationemque hominis fecunditate boni operis privavit. At Christus eam restituit, extendens manus suas in Cruce.

Dimittit unguenta novem in deserto. Luc. 15. 4. ut ovem errabundam reduceret ad ovile: reportans eam humeris propriis super cruce. Et veniens in die ascensionis convocat amicos, & vicinos suos; id est, angelos, dicens: *congratulamini mihi &c.* Hugo in Eccl. 3.

Ibi crucifixerunt eum. Luc. 23. 33. In aere mori voluit; quia commune est elementum: & sic mors ejus pro omnibus aequaliter offerebatur. Cetera elementa dominos suos habent; aer omnium est: de illo tantum participat colonus, quantum rex. Stella hic.

Ex Patribus, & aliis.

Christus crucifixus, & lac sugentibus, & cibis est proficientibus. S. August. tr. 98. in Joannem.

Expandit in Cruce manus, ut comprehenderet fines terrae: medium enim terrae est hic Golgothos. Non meus est hic sermo. Propheta dixit: *operatus est salutem in medio terra*. Pl. 23. 12. S. Cyrill. Jerof. Catech. 13.

Gratia influit in nos per verbum Crucifixum; de cuius latere exiit profluvium gratiarum, habens vim sanativam. S. Bonav. f. 2. hexam.

Deus

Deus semper habet manum apertam; imò etiam perforatam: quia ex utraque parte manus diffundit Bonitatem suam super omnes creaturas. Sancti Bernardinus t. 3. serm. in dieb. Rogat.

Pendebat in cruce moriturus; disposuit testamentum Electis suis: Patri Spiritum, Ecclesie corpus, peccatoribus sanguinem; latroni regnum, militibus vestes; Petro Ecclesiam; Apostolis Paracletum; Electis charismata distribuit. S. Thom. Vill. Conc. de S. Jo. Evang.

Cuncta extra Jesum Crucifixum generant fastidium; & habent defectum; & quasi abynthium, & fel amarissimum; torquent animam variis desiderijs occupant. Thom. Kemp. p. 2. ad Novit. f. 4.

An. 1641. Drepani femina pauperrima filio in templo importunè panem petenti, Crucifixum ostendit; ab eo panem peteret. Ivit simplici sinceritate parvulus, dixitque Domino: da mihi panem. Mater mea mittit me; ut panem à te petam. Et ecce Crucifixus revulso à cruce brachio panem recentem dedit parvulo: ille lætus ad matrem, res in vulgus. Scupent omnes panem candoris mirabilis. Itur in templum; reperiunt Crucifixi brachium etiamnum à cruce liberum. Episcopus & Matri, & parvulo, liberaliter annonam; & reditus in omnem vitam suffeduros assignavit. Lyraus de imit. Chr. l. 4. cap. 8.

§. VI.

Crucifixus est Philosophia nostra, liber, &c.

Non judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum; & hunc Crucifixum. 1. Cor. 2. 2. Indubitatum est, non his tam angustis cancellis circumscripta fuisse scientiam Pauli, ut solum Christum crucifixum nosset; qui tam sublimiter de omnibus vitæ, passionisque, aliisque ad salutem nostræ remedijs pertinentibus mysterijs, concionabatur; qui raptus in tertium celum &c. Quid ergo ait, non plura scire? voluit significare, quid sibi evenerit, & quid omnes agere debeamus. Christus crucifixus Pauli oculos ad se rapiebat; spiritum extollebat, excitabat devotionem. Huc ergo totum pondus meditationis ejus vertebatur; cum Christo Crucifixio dulces miscebat sermones, nunquam ab illo suam abducebat considerationem. Did. Niss. f. 2. D. Palm. §. 3.

Vidi -- librum scriptum intus, & foris. Apoc. 5. 1. Christus est Liber, quem Joannes in sua apocalypsi conspexit, scriptus intus, & foris. Foris Christi vulnera cernimus; sed intus immensitas ejus erga nos amoris incendia contemplamur. Hunc docti, & indocti videant; hunc omnes legant. S. Chryl. f. 1. de Resurr.

Hæc mea sublimior Philosophia: scire Jesum, & hunc Crucifixum. Non requiro, sicut sponsa, ubi cubet in meridie? quem lætus amplector mea inter ubera commorantem. Non requiro, ubi pascat in meridie? quem intueor Salvatore in cruce. Sancti Bernard. f. 43. in Cant.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

In tantum infatuata est illa quondam gloriosa Mundana Philosophia, ut innumeri ex ejus Professoribus quotidie fiant ejus irrisores; & ex ejus defensoribus fiant ejus impugnatores: & illam detestantes nihil aliud profitentur se scire, nisi Jesum Christum, & hunc Crucifixum. Et ecce quàm multi, qui prius fabricabant arcam in officina Aristotelis, tandem saniori consilio discant studere in officina Salvatoris. Et qui prius fabricabant vasa contumeliæ, nunc docentur fabricare vasa gloriæ. Rich. à S. Vict. l. 2. de arca myst. cap. 2.

Cruz illa schola erat: ibi docuit Magister latronem: lignum pendens cathedra facta est docentis. S. Aug. f. 87. de divers.

S. Bonaventura S. Aquinati petenti: è quâ bibliotheca illum reconditum thesaurum hausisset, rogantique, ut illa sibi monstraretur, in aliud conclave induceto; attritum oculis Crucifixum ostendens, illam esse bibliothecam suam dixit. Nadasi anno Crucifixi.

S. Philippus Beniti in extremo morbo sapius ab astantibus identidem petebat librum suum. Libro quodam ei porrecto, unus ex astantibus assecutus petitionem; Crucifixi effigiem ei porrexit; quam reverenter accepit, & facie ad piam lætitiæ compositâ, exosculans, eum ad pectus suum adstrinxit. Paolett. f. 24. de eodem.

Christus in cruce suspensus Liber est; in quo omnium virtutum perfectiones, omnium contemplationum sublimitates; & quidquid ad salutem pertinet, mirabiliter, ineffabiliter, & supernaturaliter leguntur, discuntur, resplendent. Dion. Carth. c. 26.

Venerunt ad Religionem, literatus unus, alter Laicus. Literatus ob austeritatem de exitu tentatus Socio tentationem aperiens, ab eo ad constantiam solidis rationibus monitus est. Rogatus, ubi hæc didicisset? respondit: se librum habere, in quo omnia hæc didicisset. Qualis hic liber? imaginem ostendit Crucifixi: ecce, inquit, liber meus. Summa Prædic. Passiæ Christi.

O quàm præclarus Liber est Christus pendens in Cruce! Blof. p. 3. t. unico.

Hæc sit sapientia vestra, fratres, hoc studium; præ cunctis literarum studijs eligatis meditari die, ac nocte; Jesum Crucifixum pro omnibus nobis in Cruce immolatum. Thom. Kemp. p. 2. f. 4. ad Novit.

O Librum super omnem librum! hunc expedit nocturnâ versare manû, versare diurnâ. Hoc sit nostrum Enchiridion; verbum abbreviatum; contemptus mundi, Soliloquium, Stimuli divini Amoris. Salmeron tomo 10. tr. 37. de Crucifixio.

§. VII.

Circumstantiæ temporis, quò crucifixus.

Sicut Christus die 25. Martii in utero Virginis conceptus fuit; ita post 33. annos eodem die crucifixus est in equinoctio verno. Natus est
Ecc vero

verò est 25. Decemb. in solstitio hyberno. Ità S. Aug. f. 18. de civ. c. ult. Chrysof. Terrull. &c. Crucifixus in meridie. S. Joannes enim ait c. 19. 14. *erat hora quasi sexta*, scilicet ab ortu solis, quæ est in meridie. Dices: Marc. c. 15. 25. ait: *erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum*. Resp. erat hora tertia non incipiens, sed finiens. Finis autem horæ tertiæ erat initium sextæ: hæ enim horæ olim apud Judæos, & Romanos, ternas modernas continebant. Porro eadem die creatum esse Adam, & eadem horâ comedisse pomum veritum, quâ Christus in cruce moriens culpam expiavit, multi censent; inter quos Tertull. Corn. in Matth. 27. v. 35. Sextâ die homo est conditus, qui & sextâ horâ de ligno comedit. Quâ igitur horâ Dominus hominem condidit, eadem & lapsum curavit. Sextâ die, & sextâ horâ, cruci affixus est. Theophylact. in Matth. 27.

Cras vobis erit solus, cum incaluerit sol. 1. Reg. 11. 9. Significat illud meridianum tempus, quò Christus D. in Crucem actus salutem humani generis operatus est, & calidiores radios in terram vibravit. Non sine mysteriò Nehemias urbis custodibus præcepit: *non aperiantur porta Jerusalem, usq; ad calorem solis.* 2. Esd. 7. 3. ut significaret, non esse portas cæli referendas, priusquam Christus D. crucem subiret, & amoris igne incaleresceret. Mendoza in 1. Reg. 11. v. 9.

Immisit Dominus pestilentiam in Israel de mane usque ad tempus constitutum. 2. Reg. 24. 15. Sept: *de mane usque ad horam prandii.* Sequuntur hanc lectionem Orig. Theodoret. Ambr. Hora prandii erat hora sexta, seu meridiana. Ubi sol incaluit, ira angeli refrigit: nam misertus est Dominus. Illa hora figurabat illum meridiem, in qua Christus crucifixus, divinæ justitiæ ardor refrigit. Id. ib.

Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie? Cant. 1. 6. Per meridiem Christi accipe crucifixionem; in meridie enim crucifixus est. Et Crux Christi Ecclesiæ, ac Fidelibus, contra omnes persecutionis, & tribulationis, æstus; certum, fidumque, præstat umbraculum. Aurora ergo vitæ Christi fuit in natiuitate, dies in Prædicatione, meridiem in Cruce, vespera in sepulchro. Ità Philo Carpathius apud Corn. hic. Circuire possum, Domine, cælum, & terram, & mare, & aridam; & nusquam te inveniam, nisi tantum in Cruce: ibi dormis, ibi pascis, ibi cubas, in meridie. Drogo Ost. de Sac. Dom. Pass.

§. VIII.

Circumstantiæ loci, in quo Crucifixus.

In terram visionis, Gen. 22. 2. Hebr. *vade in terram Moria*. Mons Moria est mons Sion, in quo Salomon edificavit templum. Moria cum Oleastro deduci potest à radice *marar*, id est, *amarus fuit*; vel à *mor*, id est, *myrrha*: quia mons Moria ferax est myrrhæ, aloes, & cinnamomi, Pagninus, & ex eo Barradius t. 2. l. 3.

c. 11. Moria dicitur quasi *mori*; id est, *myrrha mea*; & *jah*, id est, *Deus*: quasi diceret: *myrrham mea Deus*. Chald. verit: *vade in terram divini cultus*. &c. Nota: mons Moria in plures colles, & monticulos, fuit divisus: in Orientali enim parte montis Moria fuit Sion; alia pars Moria extra Jerusalem manebat, posteaque dicta est mons Calvaria. Aug. l. 16. de Civ. c. 32. Hieron. scripsit, se certissime à Senioribus Judæorum cognovisse: quòd ibi immolatus sit Isaac, & Adam sepultus, ubi postea Christus crucifixus est. Cornel. hic. Idem habet Beda de locis sanctis c. 2.

Ista est Jerusalem; in medio gentium posui eam. Ezech. 5. 5. S. Cyrill. Jer. Catech. 13. medium terræ est Golgotha. Non meus est sermo; Propheta dicit: *operatus est saltem in medio terra*. Pl. 73. 12. S. Chryf. hom. de Cruce, & latrone: nè putares, pro Judaica tantum plebe oblatum Christum; ideo foras civitatem, id est, foras muros; ut scias Sacrificium esse commune. S. Leo f. 9. de Pass. ut Crux Christi non templi ara esset, sed Mundi. Sylveir. in Matth. 27.

Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus. Jo. 19. 41. Præcantavit in Cantica de hoc orto ad sponsam, hæc dicens ad illam: *Veni in hortum meum, soror mea, sponsa Cant. 5. 1.* Et quid accipis illic? *messus myrrham meam*; vinum myrrhatum bibens, & acetum. S. Cyrill. Jerof. Catech. 13.

§. IX.

Crucifixi dolores.

Num. I.

De Clavis.

Manus illius - plena hyacinthis. Cant. 5. 14. Hyacinthus flos coloris purpurei. Manus Domini plena hyacinthis: quia in cruce clavis perforatæ; & ruborem sanguinis illius quasi colore purpureo resperatæ sunt. S. Thom. in Cant. hic.

Erunt tibi compedes ejus in protectionem. Eccli. 6. 30. Verosimile est, Christum non tantum clavis, sed etiam funibus, cruci fuisse adstrictum. Clavi enim manuum, & pedum, non potuissent soli tantam corporis molem sustinere. Et funes hi è Jerusalem Romam à S. Helena delati, servantur in ejus palatio, nunc templo S. Crucis in Jerusalem: ut habet programma Sacello ejus subterraneo præfixum. Corn. hic.

Quæsit Helena clavos, quibus crucifixus est Dominus, & invenit. De uno clavo frans fieri præcepit, de altero diadema intexit: unum ad decorem, alterum ad devotionem, verit. Clavum crucis ejus diademati suo præferunt Imperatores. Sanct. Ambrosius or. de Exitu Theodosij.

Resert Landbergius de Passione: viro pio fuisse revelatum, Christi pedes 36. mallei ictibus fuisse cruci affixos: ex quo conjice, quantus fuerit dolor: nam quòvis ictu clavus magis rumpebat carnes, arterias, & nervos. Corn. in Matth. 27.

Num. II.

Varia de doloribus.

Sustinui, qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inveni. Pl. 68. 21. *& dederunt in escam meam sel &c.* Hoc ipsum, quod non inveni, qui simul contristaretur, hoc fuit fel meum; hoc mihi amarum; hoc acetum fuit. Sanct. August. hic.

Attritus est propter scelera nostra. II. 53. 5. Quod accidit Jerichuntam eunti à latronibus percussio Luc. 10. 31. contingit facio Christo. Plures praterunt; unus miseretur, & compatitur. Olyta t. 1. conc. 21. de Pass.

O vos omnes, qui transitis per viam. Th. 1. 12. Ethicus ait: pulsus doloris est amor. Ut scias, quanta sit febris, & calor; tangis pulsus. Ut scias, quis dolor fuerit Christi; cogita, quantus fuerit amor erga omnes. Cornel. hic.

Deus meus! Deus meus! ut quid dereliquisti me? Matth. 27. 46. Dicit Christus, se à Deo derelictum: non quod privatus esset gratia, vel gloria; sed quia tam graviter patiebatur; ac si peccator, & à Deo contemptus fuisset; & quia voluntati impiorum expositus erat; & quia nulla tunc fiebat redundantia consolationis, & alleviationis, à superiori parte animæ Christi in partem ejus inferiorem. Sic autem non fuit in beatis Martyribus: quorum multi tempore suæ passionis tantam in anima fenserunt delectationem, ut vix perciperent exteriori dolore. Dion. Carth. in Matth. c. 27. Derelictus est Christus à Patre per privationem, scilicet Spiritualium consolationum. Nam cum in ceteris Dei Electis, pro suo honore certantibus, & patientibus, influxus divini dulcoris, quasi totam supportaverit, & temperaverit, vehementiam illati doloris. Solus ipse Iesus, quantum ad hoc, est præter ceteros in passionibus derelictus; ita ut nulla gaudij, & dulcoris, redundantia fieret ab habitu, & actu suæ gloriæ in naturam, quæ patiebatur, sic quod mitigaret passionis acerbiterem. S. Bernardinus p. 2. art. 1.

Clamans voce magna. Matth. 27. 50. Quanto dolore, quantoque amore, de nequam sæculo recedebat, quem Mundus nullò pacto cognovit! Sim. Cass. l. 13. hic.

S. Catharina Senensis dicebat: maximum dolorem, quem Christus sensit in Cruce, fuisse in pectore; scilicet in extensione, indeque consequente disjunctione ossium pectoris: idque se experientia didicisse, cum à Christo omnium ejus dolorum particeps facta. Cornel. in Matth. 27. v. 35.

§. X.

De inclinatione capitis. Joan. 19.

*S*alvator noster caput inclinavit in morte, ut oscula daret suis dilectis. Toties eum osculamur, quoties in ejus amore compungimur. S. Aug. in Manuali c. 23.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

Consummatum est, & inclinatio capite tradidit spiritum. Jo. 19. Quæ connexio inter hæc duo. Vidit Christus post libatum acetum, nihil jam superesse ad generis humani remedium; ideo ait, *consummatum est.* q. d. omnia prædicta à Prophetis impleta sunt; omnia, quæ pati oportebat pro salute hominum, perpeffus sum: nihil restat, nisi mors. Inclinat ergo caput, mortem vocans; quia præstitit, quidquid præstare poterat. S. August. tr. 119. in Jo. quia nihil remanserat, quod, antequam moreretur, fieri oporteret. Unde sequitur: *& inclinatio capite tradidit spiritum*, peractis omnibus; quæ, ut peragerentur, expectabat: tanquam ille, qui potestatem habet ponendi animam suam, & iterum resumendi eam. de Castillo III. 31.

Inclinat caput; quasi supra Patris gremium caput reponens. Orig. hom. 85. in Matth.

Caput liquefecit ad misericordiam, flexit ad gratiam, inclinavit ad indulgentiam. S. Laur. Just. l. de agone Chr. c. 20.

Inclinatio capite ad istam (B. V.) tradens spiritum, obdormivit. Philipp. Abb. l. 1. in Cant. cap. 25.

Inclinatio capite ex parte Matris suæ: quasi diceret; per ipsam veniam petite. Hugo Cardin. hic.

Caput inclinavit in morte; in expiationem erectionis ad vetita: simulque fassit obedientiam, reverentiam docuit, humilitatem in operibus usquequaque monstravit; cum omni peractò mysterio, inclinatio capite expiravit. S. Bernardinus p. 2. f. 55.

Inclinavit in cruce caput: ut ostenderet gravitatem. Consuevit enim homo, præ nimio onere aggravatus, suum inclinare caput. Sic Christus aggravatus pondere peccatorum nostrorum, inclinavit caput. Unde 1. Petri 2. *peccata nostra ipse percussit in corpore suo super lignum.* Inclinavit caput, ut ostenderet, humilitatem esse viam ad gloriam sempiternam. Inclinavit caput: ut ostenderet gratuitatem; id est, ut augeret gratiam Deo Patri pro mortis victoria. Solent enim gratias agentes inclinare caput: ejus enim mors mortis nostræ victoria fuit. Sanctus Bernardinus t. 2. sect. 56.

Tradidit spiritum, inclinatio capite æterno Patri, cui commendaverat: ut non solum in corpore, sed à corpore separatus ejus spiritus esset obediens. Etenim decreto Paternò descendit ad limbum; & reversus ad tumulum reanimavit exanimatum. Sim. Cass. l. 13. hic.

Inclinavit caput, tum ad dilectissimam Matrem, tum ad homines universos, tanquam ultimum vale dicens; extremamque petens copiam discendendi; & osculum pacis offerens. Blosius Margar. spir. cap. 18.

§. XI.

Christi Crucifixi imitatio.

Ex Veteri, & Novo.

Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde tuo? 4. Reg. 10. 15. Sic Jehu amicum suum quendam in via reperiens interrogat, cum magnanimus pergeret sumptuosus supplicium de quibusdam idololatriis. Id est: dic mihi. nunquid idem, quod ego, desideras? ibi enim sumitur cor pro intentione, & desiderio. Cui ille respondit: est. Si est, inquit: da mihi manum tuam: qui dedit es manum suam. At ille levavit eum ad se in currum. O Divine JESU! si te interrogo: quod tendis in crucis curru? respondebis: vado ad carnem, peccatumque interficiendum. Estne cor tuum rectum eum corde meo? Ego te ab Inferno liberare, tibi que coelum adipisci, intendo. Si tu idem intendis; da mihi manum tuam; ascende mecum in crucem; labores, sicut ego, patere; teipsum mecum abnega; tolle crucem tuam, & sequere me. Diez. Conc. 1. in Comm. tuius Martyr.

Exclamantes ploraverunt (amici Job) *scissis vestibus sparserunt pulverem super caput suum.* Job. 2. 12. Orig. l. 3. Quod fecisti? inquit, o Job! facimus? & que gessisti? querimus. Vestimenta nostra scindimus; & terram super capita nostra spargimus: sic namque & tu fecisti ante paululum. & utinam ceteros dolores tuos tecum dividere possemus. Sic discipuli JESU amici, & amatores, in formam Dilecti transfossi, & sepulti, se transformantes, terti, ut in sepulchro se condunt, & fixis pedibus prae tristitia tenentur clausi. Per haec Dominicae mortis stigmata, & stemmata, Dominum ad se trahunt: quia nihil sic regnatorum JESUM allicit, quem ejus morientis imitatio. Baeza l. 5. c. 4. §. 2. Erant clausi propter metum Judaeorum. Jo. 20. 19. Non erat domus illa: sed carcer, sed sepulchrum. Tunc tota ad Discipulos poena Dominicae transferat Passiois. Et non solum lateribus eorum, sed & cordibus, doloris lancea tota figebatur: tunc tristitia clavis affixa manus eorum, pedesque, tenebantur. S. Chrysol. l. 83.

Fasciculus myrrhae inter ubera. Cant. 1. 12. Sponsi commoratur, cum anima quaerit, Deo consecrata, mortem ejus, a quo se redemptam novit, intentam mente, quantum valet, imitari satagit. V. Beda in Cant. hic.

Sub umbra illius. Cant. 2. 3. Ad contemplandum Christum crucifixum si dignè vis accedere cum Sponsa sub umbra ejus, & cum Maria, sponsum regina, stare; id est, fortiter te praecingere ad simul patiendum. de Ponte hic.

Surrexi, ut aperirem dilecto meo; manus mea sternerunt myrrham. Cant. 5. 5. Merito, cujus manus sudabant myrrham, hoc est, cujus opera Dominicam referebant mortem, & sepulturam, exurgit, aperire dilecto Christo. Veniendum illi certo erat, cum suae mortis imitationem videret. Surrexi, inquit, aperire; & opera

ejus, & facta, mortificata sunt Mundo. Talis enim debet esse anima, quae Verbum est receptura; ut moriatur Mundo, & conspiciatur Christo. Sic enim Christus invenitur; & tale quarrit hospicium. S. Ambr. l. de Isaac c. 6. Baeza l. 5. c. 4. §. 2.

Statura tua assimilata est palma. Cant. 7. 7. Potest per palmam Crux Christi intelligi: palma enim in sublime valde crescens dulcissimos fructus gignit. Et Crux Christi coelestem cibum nobis preparavit. Sed cur statura Sponsae assimilatur? quia pro Christo mori non dubitat, quisquis Christum valde diligens dignè imitatur. S. Greg. in Cant.

Pone me ut signaculum super cor tuum. Cant. 8. 6. Signaculum meum es, ad imaginem, & similitudinem meam es. - Et quia imago Dei in corde tuo est; sit & in operibus tuis. Ideo crucem ego pro te portavi, ne tu propter me portare dubitares. S. Ambr. in Pl. 18. Or. 22. Pone me ut signaculum, dicit Crucifixus sponsum. Primum hominem portasti; qui tibi implevit naturam peccato infectam: porta etiam secundi Zach. 3. 9. *calabo sulphuram ejus.* Pone me cruci affixum; ut imago Crucifixi in corde tuo imprimatur per meditationem; & in brachio per imitationem virtutum Crucis, de Ponte hic Exh. 2. §. 2.

Duxus velabant faciem ejus, duabus velabant pedes ejus & duabus volabant. Il. 6. 2. In extensione duarum alarum crucem efformabant; putantes, quod nulla figura, & gestu, gratius possint coram Deo aditare, quam si Christum crucifixum repraesentarent. S. Germanus Constantinop. or. de Cruce: & illi, qui tuae gloriae, ut scripto regali assistunt; tibi conformantur; & novam quaedam ratione imitatione tui gloriantur; contractis quidem alis superioribus, & inferioribus; expansis autem utrinque mediis; & in forma Crucis volantes, sine intermissione laudes, & praemia, decantant. Sylv. in Luc. 23. q. 9.

Ante quorum oculos JESUS Christus praescriptus est. Gal. 3. 1. Genuine praescriptus, id est prae oculis vestris scriptus & ut Syrus, *pingendo depictus est in vobis;* id est, ante vos, in oculis vestris Christus crucifixus. Hoc sensu Crucifixus quasi imago, vel liber, proponitur; in quo sanguineis literis descriptus, & depictus est ipse Christus, Corn. hic.

Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt. Gal. 5. 24. Per duos latrones intelliguntur Caro, & Mundus; qui sunt crucifigendi ad hoc, ut spiritus noster in cruce Domino offeratur. Crucifigenda est Caro sicut dexter latro: *qui sunt Christi &c.* Mundus ut latro sinister: *mihi Mundus crucifixus est &c.* Gal. 6. 14. Et tunc Spiritus in medio crucifigitur cum Christo: *Christo confixus sum Cruci.* Gal. 2. 19. Est autem crux carnis, rigor disciplinae; cujus quatuor sunt brachia: scilicet vigilia, abstinentia, asperitas vestium, & disciplina verberum. Crux autem, qua Mundus crucifigitur, est paupertas spiritus; cujus quatuor sunt brachia: contemptus gloriae, pecuniae, patriae, & pa-

& parentela. Crux Spiritus, est fervor devotionis; cuius quatuor sunt brachia: scilicet amor, spes, timor, dolor. Spes sursum, timor deorsum; amor à dextris, & dolor à sinistris. S. Bonav. in Lucae c. 23.

Ex Patribus, & aliis.

Non tantum tempore pacis congaudeas Crucifixio; verum etiam tempore persecutionis eandem retine fidem. Ne sis tantum tempore pacis Jesu amicus, & tempore belli inimicus. Pro te crucifixus est, qui nihil peccaverat; & tu pro Crucifixo non crucifigeris? S. Cyrill. Jerof. Catech. 13.

Hæc dies, in qua Christus pro te mortuus, & crucifixus: & tu morere, & crucifigere. S. Chryf. de poenit. l. 1. de jejunio.

Eliam homo ad formam crucis figuratam habet imaginem; ut qui sit ad imaginem CHRISTI crucifixi. Anastasius Sinaita lib. hexam.

Amor absque Cruce, & crux absque amore; nec ratione, nec verbo, nec opere, aliquam meritur laudem. S. Bernardinus t. 2. l. 56.

Dicere possumus: Christum passum, & crucifixum, esse horologium cordium Religiosorum, distinguens horas diei, & noctis. Id. ib.

O bone, & pie, & dulcis Jesu Christe! nihil aliud à te peto, in via ista; nisi ut sim semper tecum perfecte crucifixus in cruce. S. Laur. Justin. de incend. am. c. 4.

Omnia humilitas depicta est in tabula sanctæ Crucis; nulla deest in cruce imago virtutis. Et enim ibi inæxhausta paupertas rerum, amicum, & humanæ potentia; inæxhausta patientia. Nulla querela ibi auditur; nisi orationes ad Patrem? & benedictiones pro maledictionibus. Verè consummator bonorum Jesus omnem virtutem consummavit. Sim. Cass. l. 4. c. 7.

Quicumque vult perfecte vivere, nihil aliud faciat; nisi quod contemnat, quæ Christus contempnit in Cruce; & appetat, quæ Christus appetit. Nullum enim exemplum virtutis abest à Cruce. S. Thom. opus. 3. c. 5.

S. Franciscus Seraph. desiderans summopere scire: quid sibi, ac fratribus suis, maxime conveniret exercere? ac quæ devotio DEO maxime placeat? sensit interne se instigari, ut aperiret Mistale. Aperuit semel, bis, ter; & semper occurrit: Passio D. N. J. C. Sandæus parad. amat. Crucif. centur. 7.

Rodesindus, sive Rosendus Ep. Compostellanus sub annum Christi 990. pro seuto, & insigni tessera, sumpsit sibi Crucem; & cujus uno brachio circinus, ex altero speculum, pendebat: quod significasse videtur, oportere nos crucem Christi sæpius contemplari; in eaque, velut in speculo, nos ipsos, vitamque totam intueri, & despiciere: similesne ei, an dissimiles, simus; tum circini instar, aut regulo, eadem cruce actus omnes nostros dirigere, & metiri. Dou-

erman l. 2. cap. 2. de amore Sect. 7.

§. XII.

Crucifixus amandus.

GLoriosa, & pia amatrix Magdalena obvius habuit Angelos circa sepulchrum; qui dubio procul locuti sunt illi angelicè, id est, suaviter. Sed nec ex eorum verbis, est suavis, nec ex splendore vestimentorum, nec amabili eorum decore, ullam capere potuit complacentiam. Et vertens se, vidit dulcem Salvatorem, sed in forma hortulani: quæ ejus animo, flagranti desiderio videndi Dominum, misime satisfactum est; quia scilicet non vult flores, nec consequenter hortulanum: ejus enim animum crux, clavi, spinæ, occuparunt. Unum, unum querit Crucifixum. S. Franc. Salesius tr. de div. am. l. 5. c. 7.

S. Gonsalvus Amaranthus Ord. Prædic. in Lusitania: ut à sacro fonte fuit levatus, praestolanti nutrici cum confestim esset traditus, ut à vagitibus lactis dulcedine tractus temperaret. Sed ille ubera profusus respuens, sicis subito ocellis, & versus quandam Christi crucifixi effigiem defixis, lamenti oblitus, & lactis, tenera brachiola eodem inenarrabili jubilo tendebat. Cumq; eadem nutrix successu dein temporis cum infante eandem Ecclesiam frequentaret, puerulus in ingressu primo oculis curiose illam Christi passi imaginem requirebat; vixq; ab illius aspectu amabili abstrahi potuit. Kircherus 10. Jan.

à Crucifixo didicit S. Gertrudis: neminem unquam Christi crucifixi imaginem oculis compassionis aspicere, quin ab ipso Crucifixo respiciatur oculo pietatis. Sandæus parad. amat. Crucifixum centur. 7.

Martyr Anonymus captus, cum cuidam tyranno serviret, & gemebundus semper incederet; interrogatus ab eo, cur cum cæteris famulis non gauderet? respondit: Non possum non tristis incedere, quia continuo mortis DEI me memor in corde meo Crucifixum porto. Irritatus tyrannus; experiat, inquit, num vera sunt, quæ dixisti: nec mora, vocatò carnifice jussit apertò Martyris pectore cor evelli, & per medium cultro scindi: & ecce in eo imago Crucifixi. Tyrannus cum suis conversus. Thom. Cantipr. l. 1. ap. c. 25.

S. Lydwina crescente morbo confirmabatur spiritu; amarum omne illi dulcescebat; nec quidquam ei sapiebat, nisi solus Jesus, & hic Crucifixus. Joan. Brugmannus parte 1. vitæ c. 4.

Sit cor nostrum illi gratum pulvinar, quo sacrum suum caput reclinet. Blof. margar. spir. cap. 15.

§. XIII.

Crucifixus honorandus.

ILLm esse Rex in accubitu suo, nardus mem dedit odorem suum. Cant. 1. 11. Gloss. interl. exponit: in accubitu Crucis. Vocat Sponsum Regem, quando illum in throno Crucis positum spectat. Aliàs illum Dilectum vocat, & aliis titulis donat. Tam reverenter illum colit (cum quo aliàs familiarissimè confueverat) cum in Cruce positum cernit; ut aliò, quam Regis titulo appellare non auit. Did. Nist. die Jovis S. §. 2.

Rec 3

Noa

Non pudeat Crucem Christi confiteri; angeli enim gloriantur dicentes: *Jesus queritis Crucifixum*. Non potuisti dicere, ó Angele! scio, quem queritis, meum Dominum; sed confidenter dicit: scio, quòd Crucifixum: corona enim est crux, & non ignominia. S. Cyrill. Jerol. Catech. 13.

Carolus V. M. Imp. cum in Africana expeditione videret Hispanicæ nobilitatis, quæ plurima eum sequebatur, principes de summa exercitus præfectura ambitiosè anxios, & suspensos animò; ab eorum uno interrogatus: quem tandem Capitaneum Generalem renuntiaturus esset? sublatâ coram omnibus Crucifixi statuâ: hunc, inquit, cujus ego signifer sum. Quæ responsio cunctorum sedavit animos. Doultremon l. 2. c. 2. de amor. sect. 6. Crucifixio.

Pientissima Radegundis Regina, S. Crucis Dominicæ portionem argenteis thecis inclusam venerata, constituit, ut perpetuò lumina accenderentur. Id gratum fuisse Crucifixo, illustri miraculò declaratum. Nam lampadarum lychni non solum non absumebant oleum, verum etiam perpetuò paruriebant. Ad eò enim exundabat oleum, ut subjecta vasa opplerentur ex lampadum redundantia. Greg. Turon. l. de glor. MM. c. 5.

Pulsus meridians horâ 12. in honorem Crucifixi institutus. Ad quem Ludov. XI. Gall. rex ex equo descendere, & flexò utroque genu, ac capite nudò, patientem Dominum venerari non erubescbat. Imò existimant aliqui, ab hoc Rege meridiani pulsus initium. Cahil. l. 3. de B. V. c. 3.

XIV.

Crucifixi memoria, & meditatio.

Num. I.

Est dulcis, deliciosa.

Stipate me malis. Cant. 2. 5. S. Ambr. in Pl. 118. Oct. 5. per flores, & mala, accipit memoriam, & meditationem Christi Crucifixi. Cornelius hic.

Memoria Jofia in omni ore, quasi mel indulcorabitur ejus memoria; & ut musca in convivio vini. Eccli 49. 1. 2. Sed longè dulcior in ore, & corde, memoria Jesu Crucifixi. Nadasi ann. Crucif.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Il. 12. 3. Devotio tenera erga Crucifixum, est cella vinaria, in quam introducit animas sibi dilectas Rex sponsus. Sandæus Cent. 7.

Memoriale ejus (Syr. memoria ejus) sicut vinum Libani. Os. 14. 8. q. d. memoria, & commemoratio Israelis, erit gratissima, & suavissima; ut erat vinum crescens in Libano. Nam hoc præstantissimum fuisse, æquè ac odoratissimum, ex afflatu arborum odoratarum, quibus abundat Libanus, docent Geographi terræ sanctæ. Corn. hic.

Las vobis potum dedi, non escam. 1. Cor. 3. 2. ait enim 1. Cor. 2. 2. nunquid dixi, me aliquid inter vos scire, nisi *Jesus Christum & hunc Crucifixum*? Quia si diceret tantum

Jesum Christum, est Jesus Christus etiam secundum Divinitatem; secundum id, quod erat Verbum apud DEum Filius DEI Jesus Christus. Sed hunc, hoc est, hòc modò dictum, parvuli non capiunt. Quomodo ergo capiunt, qui hoc capiunt? *Jesus Christum*, inquit, & *hunc Crucifixum*. Suge, quod pro te factus est; & cresces ad id, quod est. S. Aug. in Pl. 118.

Sit Jesus Christus tibi semper in corde; & nunquam imago Crucifixi ab animo tuo recedat. Hæc tibi sint cibus, & potus; dulcedo, & gloria tua; mel tuum, & desiderium tuum; lectio tua, & meditatio tua &c. S. Bern. formula honestæ vitæ.

Quid possit amanti animæ esse suavis, quam ut post distractiones, labores, perturbationesque multas, in hac lacrymarum valle illi occurrentes, eamque fatigantes, sub hac salutifera Crucis umbra respiret, sese reficiat, sensus dispersos colligat, animamque exhaustam delectabili arboris hujus fructu confortet. Blof. margar. Spir. c. 15.

S. Franciscus Seraph. viva Crucifixi imago (ita eum appellat author in ep. dedic.) cum nunquam videndi facultate privatus, & totos dies in tenebris federet; quidam è fratribus committeratione ductus hortabatur eum, ut consolationis ergò juberet, pium aliquem sibi librum prælegi, dixit: Ex CHRISTI patientis memoria tantum se haurire voluptatis; ut, si ad finem usque Mundi vitam sibi protrahendam sciret, haud aliam lectionem, ad jucundissimam animi relaxationem, esset desideraturus. Chronicon Ord. l. 1. c. 103.

Num. II.

Alia Motiva

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Aci dicat: Tangat me præsentia dulcedine unigeniti Filii Redemptoris mei. S. Greg. mor. l. 27. c. 10.

Plantate in hortulo memoriæ vestræ arborem S. Crucis, contra omnes mortiferas diaboli suggestiones, medicinam virtuosam proferentem. Hujus enim nobilissimæ, & felicissimæ arboris radix est humilitas, & paupertas; cortex labor, & patientia; rami misericordia, & justitia; folia veritas, & doctrina &c. Hæc est vitis Deifera, oliva fructifera, dulcis ficulnea; foris aspera, intus mellietum. Thom. Kemp. p. 3. l. 1. ad Novit.

Omnino sicut ille, qui opobalsamum vel leviter contingit, necessariò suavem odorem retinet; ita is, qui Passionem Dominicam piè recollit; licet permodicò affectu id faciat, non potest non referre augmentum gratiæ divinæ. Sed nec effigiem quidem Crucifixi homo Christianus unquam reverenter aspexit, aut aspiciet, sine grandi utilitate. Ex Theologia Germanica Anonymi Equ. Teut. Sacerd. Francofurti.

Magnum est discrimen inter miracula Christi à sua morte parata; & inter ea, quæ in vita operatus est. Nam, dum viveret, ægris salutem, mortuisque vitam, præstabat: in ejus verò morte lapides confringebantur, terra tremebat, & sol splendorem suum amittebat; cum è contrâ hu-

mano

manò iudiciò agendum fuerit. Nam, cum ejus mors misericordiæ culmen, & plenitudo, esset; miracula ab eo tunc facta solatium potius afferre, quam timorem incutere deberent. Ad quod respondere possumus: signa à Domino JESU in vita edita talia fuisse, qualia necessitas indigentium tunc exigebat: suæ verò sanctissimæ mortis miracula ostendisse, & præ se tulisse effectus; quos ipse Dominus suâ morte fieri in hominibus cupiebat: ut scilicet corda lapidea contererentur, spiritus superbi humiliarentur, terrena desideria in caelestia mutarentur; ac denique, ut nullus alius Sol, aut Lux, in Mundo esset, quam homines aspicerent; præterquam JESUS Crucifixus, vera lux, & nitidissimus Sol. Diez. Amor Dei erga hom.

Mortis Christi multi non recordantur; nisi dum vident mortem propriam. Tunc Crucifixum amplectuntur; cujus, dum viverent, obliviscantur. Stella de Cont. van. p. 2. cap. 84.

Margarita Lotharinga, nè in itinere avelleretur ab intuitu Crucifixi, illum locabat secum in leclia. Sand, Crucif. cent. 7.

§. XV.

Crucifixi variae apparitiones.

S. Anst. Franciscò in excessu contemplationis, in monte excelso apparuit Seraph sex alarum in cruce confixus. S. Bonavent. diat. fal. cap. 7.

S. Catharina Senens. post Communionem vidit Dominum Crucifixum magno cum lumine advenientem, & ex ipsius vulnerum cicatricibus quinque radios ad quinque loca sui corporis descendentes. Nadasi ann. Crucif. & habetur in Brev. Rom. 30. Apr.

Innocentius III. Papa l. 2. de cont. Mundi cap. 43. existimat, sub arcani Judicii tempus, hominibus tam probis, quam improbis, Christum Crucifixum aspectabilem observari. Malus videt sibi ad confusionem, ut erubescat, se non esse redemptum sanguine Christi, suâ culpâ exigente.

S. Bertulphi Abb. S. Gudvali corpus cum portaretur, imago Crucifixi inclinatò vultu illud venerata, immobilis mansit, neque se reflexit. Boll. 5. Febr.

§. XVI.

Crucifixus est figura extremi Judicii.

Luc. 23.

UNam à dextris, & alterum à sinistris. Luc. 23. 33. S. Ambr. hic: quia sic erit in die Judicii. q. d. per latronem à dextris justis designantur; & per latronem à sinistris peccatores. Castillo Illat. 110.

Ipsa Crux, si attendas, tribunal fuit. In medio enim Judice constitutò, unus, qui credidit, liberatus; alius, qui insultavit, damnatus est. Jam significabat, quod facturus est de vivis, & mortuis; alios positurus ad dexteram, alios ad sinistram. S. Aug. tr. 31. in Jo. Cur Christus, cum summâ benignitate redimeret Mundum in Cruce, ibi nobis tremendum ultimi Judicii tribunal objicit? quia memoria illius valde

utilis, ut vitam componentes, fructus redemptionis colligamus. Sylv. in Jo. 19. q. 14.

Affixus est cum latronibus duobus, unò ad dexteram, alterò ad sinistram, similiter crucifixis. Ut etiam in ipsa patibuli specie monstraretur illa, quæ in Judicio ipsius omnium hominum est faciendâ discretio: cum & salvandorum figuram fides credentis latronis exprimeret; & damnandorum formam blasphemantis impietas prænotaret. S. Leo l. 4. de Pass.

Erat medius Salvator, tanquam statera veritatis; unum elevans confidentem, & alterum condemnans blasphemantem. S. Chryf. or. de æmulat.

Ipsa Crux, non tantum tormentum iudicis; sed Judicantis quoque jam quoddam tribunal exitit. S. Rupert. in Jo. 19.

Exeamus ad eum, vel cum eo, in locum, qui dicitur Golgotha; & videamus in humilitate vel pœnam iudicatis; vel gloriosum, & terribile mysterium iudicatur. Illic enim ipse duorum latronum medius, alterum à dextris pœnitentem suscepit; alterum à sinistris, in nequitia perseverantem, in damnatione reliquit. S. Rupert. in Math. 26.

Miscellanea.

Clamans voce magnâ, Matth. 27. 50. Quod Christus tantis, & tam diuturnis tormentis excruciat, sanguine exhaustò, totòque corpore dissipatò, tam fortiter in ipsa expiratione clamavit; fuit penitus supernaturale, & indicium potestatis divinæ. Dion. Carth. hic.

Petierunt Judæi à Pilato Jo. c. 19. 31. ut crucifixorum *crura frangerentur*. Et hoc ipso persuadere volebant omnibus: tantum esse scelus, & facinus Salvatoris, quòd in vivo corpore dignè castigari nequiverit; itaque necesse fuerit in corpore deservire extinctum. Blot. marg. spir. c. 29.

Quid hoc admirabilius? cernere DEum in Cruce pendentem; & quidem inter latrones. S. Andreas Cret. orat. in Crucis exalt.

Ambrosius in quodam sermone ait: Auctor pietatis in Cruce pendens testamentum condidit, singulis opera pietatis distribuens: Apostolis persecutionem, Judæis corpus, Patri spiritum, Matri paranymphum, latroni paradisum, peccatoribus infernum, & Christianis pœnitentibus Crucem. S. Bernardinus t. 2. f. 56.

Sorte accidit, ut quidam Minores FF. in solo, & suburbis Jerusalem offenderent lilium miræ pulchritudinis, & magnitudinis è terra exortum; quod præciderunt. Postea, novò succensî desiderio, de radice inquiserunt; & effossâ terrâ invenerunt crucem in Christo eidem affixò tribus clavibus, cum vulnere lateris, ex ipsâ radice lilij, divinò opificiò efformatum. Franc. Quaresmius Ord. Min. in elucid. terræ S. tomo 2. l. 4. cap. 1.

Lancrus ait apud Doultremon l. 1. c. 1. Venetiis in S. Georgij columnam esse, in qua Christi Crucifixi imago ita graphice à natura marmoris impressa sit, ut peritissimi pictoris opus credi possit.

Reperitur in Palæstino solo Musa arbor, seu frutex potius; cujus fructus quoq; Musa dicitur; alitu-

altitudine sesqui hominis, stipite viridi; folia in digitorum modum protensa, adeo longa, ut staturam hominis erecti ferè excedant; tam lata verò, ut extensus quispiam facile foliò unò cooperiatur. Semel tantum ex uno stipite fructus fert, qui plures in unò botro crescunt, aliquando decem, plerumque viginti; quorum quisque ovi habet magnitudinem: suntque coloris crocei, instar ficuum, odore rosæ non absimiles. Sapore quidem dulcissimi, ideoque grati palato; sed stomacho noxii: somnum inducunt, explent cerebrum fumò; faciunt mulem, ac citò corumpuntur. Sunt, qui fructus hosce paradisi poma appellant, in quibus Adam peccavit. Si in articulos concidas, venas in singulis reperies, Crucifixi effigiem utrinque referentes: ideo à quibusdam vocatur fructus mortis. Niremberg. lib. de miracul. naturis terræ promissæ c. 99.

In urbe Beritho plenà Judæis Christianus quidam juxta Synagogam censualem cellulam incolebat, fixitque in pariete ad lectulum Crucifixum. Migrans post tempus ad spatiosam domum, omnia sua asportavit, Crucifixi oblitus. Successit in eandem cellulam Judæus imaginem non advertens. Die quodam invitavit alium Judæum ad prandium; qui inter comedendum advertit illam imaginem; & contra invitantem ex-

candescens, eum apud summos Sacerdotes accusavit; qui repertam imaginem cum multis contumeliosis, verberibusque afficientes, extra Synagogam semivivum projecerunt. Imaginem autem terræ allidentes dixerunt ad invicem: quia audivimus, quòd patres nostri diversis modis illuserunt; ita & nos huic faciámus. Tunc cœperunt spere in faciem, percutere alapis; post illa crucifixerunt eam acutissimis clavis; acetum, & sel, præbuerunt; coronâ spineâ, percipientes arundine, lanceâ latus aperuerunt. Quò factò res mira: nam ipsius vulneris locus aquâ, & sanguine illic cœpit decurrere. Dixerunt autem principes Sacerdotum; adferatur vas ad locum vulneris, unde sanguis decurrebat; quod & factum. Dixerunt autem ad invicem: quoniam Christiani susurrant, quòd mirabilia fecerit in Mundo; accipiamus hunc sanguinem, & deseramus ad nostram Synagogam; & congregemus male habentes, & perungamus eos. Factum: inter primos adductus senex paralyticus in grabato; qui perunctus statim incolumis de grabato exiliens ad propria remeavit. Cæci sanati, & plurimi alii diversis morbis laborantes. Omnes autem principes Sacerdotum, & Seniores, & omnis turba Judæorum, crediderunt in Christum. S. Athanasius Ep. Alexandrinus Relat. miraculi hujus.

TITULUS XLIII. CRUX.

§. I.

Figura, & Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Ordine Alphabetico.

Altare.

A Discavit altare. Gen. 22. 9. Quid sibi vult ara constructa; nisi Crux in monte porrecta? S. Fulgent. serm. de Abrah. Hæc autem omnia figura erant Crucis: propterea & Christus Judæis dicebat Jo. 8. 56. *Abraham pater vester exultavit &c.* Quomodo vidit, qui temporibus præcessit? per figuram, per umbram. Sicut enim hic ovis oblata est pro Isaac; ita & rationalis agnus oblatus est pro Mundo. S. Chrysostr. hie hom. 47.

Arbor vitæ.

Audiens Adam vocem Domini post peccatum, fugit sub arborem vitæ Gen. 3. 8. Quæ fuga, ô Adam! hæc est? quòd asyllum contra iram DEI sub caducis foliis? Ex eo tempore videtur Dominus peccatoribus cognitionem quandam dedisse; quâ perciperet; asyllum ab ira Dei optimum fore sub arbore vitæ; id est; Cruce. Dicit Crux.

Sub arbore malo suscitavi te. Cant. 8. 5. Hæc malus salutaris; si ad arborem respicias, Crux est humanæ salutis authrix; in qua salus Mundi, auctorq; pependit. Si verò ad pomum ejus, ad fructum suavissimum, atq; sanctissimum

(de quo sæpe diximus) cœlestis totum, & salutare malum corpus est Jesu Christi. Philo Carpachi.

Arbor Zachæi.

Noli te extollere; pusillus esto. Zachæus esto. Sed dicturus es: si Zachæus fuero, præ turba non potero videre Jesum. Noli esse tristis; ascende lignum, ubi pro te pependit Jesus; & videbis Jesum. S. Aug. de verb. Apost. 1. 8.

Arca Noe.

Arca Noe est Crux Christi. S. Thom. in Gen. c. 8.

Argentei 300.

Benjamin dedit 300. Argenteos. Gen. 45. 22. Per 300. arg. significatur prædicatio Crucis; quæ commissa est Paulo præ cæteris. Et recte per 300. arg. Crucis designatur prædicatio; quia ipse numerus per T. repræsentatur, qui figuram crucis habet. Hugo Card. hic.

Baculus Jacob.

In baculo meo transivi Jordanem. Gen. 32. 10. Crucis typus fuit Patriarchæ Jacob virgæ, cum transivit Jordanem. Andreas Cret. or. 1. de exalt. S. Crux.

Benedictio Jacob.

Jacob moriturus transpositis manibus benedixit nepotibus. Gen. 48. 14. quòd Crucis Figuram expressit. Merito igitur dicitur: *Regnâ.*